

ingediend op **1727** (2022-2023) – Nr. 1
30 mei 2023 (2022-2023)

Nota van de Vlaamse Regering

ingediend door minister Hilde Crevits

Vlaamse gezondheidsdoelstelling
Gezond leven 2017-2025.
Herziening van het strategisch plan
'De Vlaming leeft gezonder in 2025'

Vlaamse gezondheidsdoelstelling

Gezonder leven

2017-2025

Vlaanderen
is zorg

HERZIENING STRATEGISCH PLAN DE VLAMING LEEFT GEZONDER IN 2025

Toevoeging van drie thema's: Val- en fractuurpreventie bij ouderen,
preventieve mondzorg en geestelijke gezondheidsbevordering

versie 10 mei 2023

Inhoudstafel

1	Herziening van het strategisch plan ‘De Vlaming leeft gezonder in 2025’	6
1.1	Inleiding	6
1.2	Herziening van de overkoepelende gezondheidsdoelstelling	6
1.3	Traject en actoren	7
1.3.1	<i>Actoren</i>	7
1.3.2	<i>Traject</i>	7
2	Settinggerichte subdoelstellingen	8
2.1	Subdoelstelling ‘Gezondheid in eigen handen’	8
2.1.1	<i>Val- en Fractuurpreventie bij ouderen</i>	8
2.1.2	<i>Geestelijke gezondheidsbevordering</i>	9
2.1.3	<i>Preventieve mondzorg</i>	9
2.2	Subdoelstelling ‘Gezin bron van gezondheid’	11
2.2.1	<i>Preventieve mondzorg</i>	11
2.3	Subdoelstelling ‘Vrije tijd, gezonde tijd’	11
2.3.1	<i>Geestelijke gezondheidsbevordering</i>	11
2.4	Subdoelstelling ‘Gezondheid in onderwijs’	12
2.4.1	<i>Geestelijke gezondheidsbevordering</i>	12
2.4.2	<i>Preventieve mondzorg</i>	13
2.5	Subdoelstelling ‘Werken, ook aan gezondheid’	14
2.5.1	<i>Geestelijke gezondheidsbevordering</i>	14
2.6	Subdoelstelling ‘Meer gezondheid in de zorg’	15
2.6.1	<i>Val- en Fractuurpreventie bij ouderen</i>	15
2.6.2	<i>Geestelijke gezondheidsbevordering</i>	16
2.6.3	<i>Preventieve mondzorg</i>	16
2.7	subdoelstelling ‘Gezonde buurten’	17
2.7.1	<i>Val- en Fractuurpreventie bij ouderen</i>	17
2.7.2	<i>Geestelijke gezondheidsbevordering</i>	17
3	Gezondheids- en procesindicatoren	18
3.1	Gezondheidsindicatoren	18
3.1.1	<i>Val- en fractuurpreventie</i>	18
3.1.2	<i>Preventieve mondzorg</i>	21
3.1.3	<i>Geestelijke gezondheidsbevordering</i>	22
3.2	Procesindicatoren	27
3.2.1	<i>Val – en fractuurpreventie bij ouderen</i>	27
3.2.2	<i>Preventieve mondzorg</i>	28
3.2.3	<i>Geestelijke gezondheidsbevordering</i>	30
4	Informatiesessie voor het werkveld	32
4.1	Doelstelling infosessie	32
4.2	Verloop infosessie	32
4.2.1	<i>Verloop van de infosessie</i>	32
4.2.2	<i>‘Lessons learned’ uit de vragensessies</i>	32

Inhoudstafel van tabellen

Tabel 1. Toevoeging bij hoofdstuk 4.4 in het strategisch plan: Acties Val-en Fractuurpreventie bij ouderen	8
Tabel 2. Toevoeging bij hoofdstuk 4.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering	9
Tabel 3. Toevoeging bij hoofdstuk 4.4 in het strategisch plan: Acties Preventieve Mondzorg	9
Tabel 4. Toevoeging bij hoofdstuk 5.4 in het strategisch plan: Acties Preventieve Mondzorg	11
Tabel 5. Toevoeging bij hoofdstuk 6.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering	11
Tabel 6. Toevoeging bij hoofdstuk 7.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering	12
Tabel 7. Toevoeging bij hoofdstuk 7.4 in het strategisch plan: Acties Preventieve Mondzorg	13
Tabel 8. Toevoeging bij hoofdstuk 8.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering	14
Tabel 9. Toevoeging bij hoofdstuk 9.4 in het strategisch plan: Acties Val- en Fractuurpreventie.....	15
Tabel 10. Toevoeging bij hoofdstuk 9.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering	16
Tabel 11. Toevoeging bij hoofdstuk 9.4. in het strategisch plan: Acties Preventieve Mondzorg	16
Tabel 12. Toevoeging bij hoofdstuk 10.4 in het strategisch plan: Acties Val- en Fractuurpreventie ...	17
Tabel 13. Toevoeging hoofdstuk 10.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering	17
Tabel 14. Gezondheidsindicatoren Val- en Fractuurpreventie bij ouderen.....	18
Tabel 15. Gezondheidsindicatoren Preventieve Mondzorg.....	21
Tabel 16. Gezondheidsindicatoren Geestelijke Gezondheidsbevordering (GGB).....	22
Tabel 17. Procesindicatoren Val- en Fractuurpreventie bij ouderen	27
Tabel 18. Procesindicatoren Preventieve Mondzorg	28
Tabel 19. Procesindicatoren Geestelijke Gezondheidsbevordering (GGB).....	30

1 Herziening van het strategisch plan ‘De Vlaming leeft gezonder in 2025’

1.1 INLEIDING

Het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid voorziet het formuleren van Vlaamse gezondheidsdoelstellingen voor preventie. In 2016 werd op basis van de gezondheidsconferentie preventie een nieuw strategisch plan opgesteld met daarin de gezondheidsdoelstelling, de preventiestrategieën om die te realiseren en het budgettair kader hiervoor. De nadruk lag vooral op het herzien van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen rond Voeding en Beweging en rond Tabak, Alcohol en Drugs. Er werd gekozen om, vanuit het belang van een facettenbeleid, in te zetten op een beleid gericht op belangrijke levensdomeinen (settings) zoals gezin, vrije tijd, onderwijs, werk, zorg en welzijn en buurt en lokale gemeenschap. De subdoelstellingen werden dan ook geformuleerd op het niveau van verschillende settings.

In het strategisch plan werd vermeld dat een **verbreding naar andere thema’s** of gezondheidsdoelstellingen mogelijk zou zijn. Inmiddels is een tussentijdse evaluatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstelling ‘De Vlaming leeft gezonder in 2025’ afgerond en daaraan gekoppeld ook de herziening waarmee er drie nieuwe thema’s toegevoegd worden aan het strategisch plan. De drie thema’s zijn: val- en fractuurpreventie bij ouderen, preventieve mondzorg en geestelijke gezondheidsbevordering.

In de loop van 2021 en 2022 werd deze herziening van de overkoepelende gezondheidsdoelstelling gerealiseerd door middel van een participatief traject van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid samen met de partnerorganisaties voor de betreffende thema’s.

Het resultaat van deze herziening is de toevoeging van de 3 thema’s aan de overkoepelend gezondheidsdoelstelling, een overzicht van bijhorende acties (op basis van bestaande en gevalideerde methodieken) en nieuwe proces- en gezondheidsindicatoren.

1.2 HERZIENING VAN DE OVERKOEPELENDE GEZONDHEIDSDOELSTELLING

De Vlaming leeft gezonder in 2025

Tegen 2025 leven we gezonder op vlak van¹ gezond eten, sedentair gedrag, lichaamsbeweging, tabak, alcohol, drugs, **val- en fractuurpreventie bij ouderen, preventieve mondzorg en geestelijke gezondheidsbevordering**.

Hiervoor voeren we een beleid in de levensdomeinen, gezin, vrije tijd, onderwijs, werk, zorg en welzijn en de buurt, richten we ons rechtstreeks naar de burger en zetten we in op goed bestuur.

Dit alles leidt tot verbetering van verschillende indicatoren bij diverse bevolkingsgroepen met extra aandacht voor kwetsbare groepen.

¹ Deze opsomming betekent niet dat er geen specifieke acties zullen ondernomen worden m.b.t. gamen, gokken psycho-actieve medicatie, ondervoeding en eetstoornissen

1.3 TRAJECT EN ACTOREN

1.3.1 Actoren

Gedurende het traject van de herziening werden verschillende actoren betrokken. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de voornaamste actoren binnen dit proces:

1. VLAAMS AGENTSCHAP ZORG EN GEZONDHEID (ZORG EN GEZONDHEID)

Het Agentschap Zorg en Gezondheid voert een preventief gezondheidsbeleid om gezondheidswinst op bevolkingsniveau te realiseren door mensen langer te laten leven en de levenskwaliteit te verhogen. Daarbij streeft het naar het bevorderen, beschermen en behouden van de gezondheid van de bevolking. Ze doet dit in samenwerking met partners die ze subsidieert en stimuleert de onderlinge samenwerking tussen de partners via netwerken, IT-oplossingen, ...

2. EXPERTISECENTRUM VAL- EN FRACTUURPREVENTIE VLAANDEREN (EVV)

Het Expertisecentrum Val-en Fractuurpreventie Vlaanderen is een samenwerkingsverband met 9 organisaties. Ze voert als partnerorganisatie van de Vlaamse overheid opdrachten uit voor het thema val- en fractuurpreventie bij zowel thuiswonende ouderen, als bij ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven.

3. VLAAMS INSTITUUT MONDGEZONDHEID (GEZONDE MOND)

Dit Vlaams instituut is een consortium van beroepsverenigingen (Belgische Beroepsvereniging voor Mondhygiënist, het Verbond der Vlaamse Tandartsen en de Vlaamse Beroepsvereniging Tandartsen) en academische instellingen (de Arteveldehogeschool, de Katholieke Universiteit Leuven, de Universiteit Gent en de University Colleges Leuven-Limburg). Ze is een partnerorganisatie van de Vlaamse overheid verantwoordelijk voor initiatieven rond preventieve mondzorg bij kwetsbare doelgroepen in Vlaanderen en Brussel.

4. CONSORTIUM GEESTELIJKE GEZONDHEIDSBEVORDERING

Het Consortium Geestelijke gezondheidsbevordering is een samenwerking tussen het Vlaams Instituut Gezond Leven en The Human Link. Deze partnerorganisatie van de Vlaamse overheid heeft de opdracht om de geestelijke gezondheid in Vlaanderen te bevorderen.

5. EXTERNE ORGANISATIE VOOR ORGANISATORISCHE ONDERSTEUNING

Ter ondersteuning van het voortraject werd samengewerkt met consulting bedrijf Möbius Business Redesign. Möbius ondersteunde het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid met de coördinatie tussen bovenvermelde actoren.

1.3.2 Traject

De herziening van het strategisch plan is het resultaat van een uitgebreid, participatief traject dat plaatsvond gedurende 2021 en 2022. Het had tot doel acties toe te voegen voor drie thema's binnen het bestaande strategisch plan. In overleg met de bovenstaande actoren werden hiervoor bestaande en gevalideerde methodieken toegevoegd per subdoelstelling. Vervolgens werden proces- en gezondheidsindicatoren geformuleerd. Dit proces en de resulterende methodieken en indicatoren werden voorgesteld aan het werkveld in april 2022 via een infosessie met vragensessies per thema.

2 Settinggerichte subdoelstellingen

2.1 SUBDOELSTELLING ‘GEZONDHEID IN EIGEN HANDEN’

Tegen 2025 beschikken burgers over laagdrempelige informatie en instrumenten om zelf gezonde keuzes te maken.

2.1.1 Val- en Fractuurpreventie bij ouderen

Tabel 1. Toevoeging bij hoofdstuk 4.4 in het strategisch plan: Acties Val-en Fractuurpreventie bij ouderen

Actie	Toelichting bij actie
Vlaams Otago oefenprogramma (VL-Otago)	Thuisoefenprogramma, bestaande uit spierversterkende oefeningen, evenwichtsoefeningen en een wandelschema, ontwikkeld om het aantal valincidenten bij thuiswonende ouderen te verminderen. De oudere wordt individueel begeleid door een daarvoor opgeleide instructeur gedurende een periode van minstens twaalf weken, bij voorkeur een jaar, en wordt via telefonische contacten en huisbezoeken opgevolgd. Instructeurs worden door het Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen opgeleid en krijgen de kans om toe te treden tot het Expertennetwerk Valpreventie.
Vorming ouderen: 'Laat angst om te vallen je leven niet bepalen'	De vorming bevat oefeningen, stellingen, vragen en antwoorden over valpreventie waarbij er dieper wordt ingegaan op de valrisicofactor 'valangst'. De ouderen (en/of mantelzorgers) krijgen informatie over het voorkomen, de gevolgen en de belangrijkste risicofactoren van een val. Verder ontvangen de ouderen (en/of mantelzorgers) ook een aantal nuttige tips om toekomstige valpartijen te vermijden.
Checklist 'Een valvrij huis?'	Deze checklist is een hulpmiddel waarmee zorgverleners en ouderen (en/of mantelzorgers), kunnen werken aan de veiligheid van het huis van de oudere. De vragen in de checklist doet hen stilstaan bij hun eigen gedrag: Gedragen we ons thuis wel altijd even veilig?
Week van de valpreventie	De 'Week van de Valpreventie' (WvdV) is een jaarlijks weerkerende 'sensibilisatiecampagne' om val- en fractuurpreventie publiek in de belangstelling te plaatsen. Deze campagneweek heeft als doel ouderen, hun familie en alle gezondheidszorg- en welzijnswerkers in Vlaanderen te sensibiliseren en te informeren over val- en fractuurpreventie. Tijdens de WvdV worden alle verenigingen, (thuis)organisaties, intermediairs, woonzorgcentra, ziekenhuizen, gezondheids- en welzijnswerkers enz. die in contact komen met 65-plussers, aangesproken om samen te werken rond val- en fractuurpreventie bij ouderen.

2.1.2 Geestelijke gezondheidsbevordering

Tabel 2. Toevoeging bij hoofdstuk 4.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering

Actie	Toelichting bij actie
De geluksdriehoek	De geluksdriehoek is een educatief model waarin alle belangrijke wetenschappelijke kennis over mentaal welbevinden of geluk (Wat is het? Hoe kun je eraan werken?) werd samengevat. Het model is toepasbaar voor iedereen van 3 jaar en ouder en werd ontwikkeld door het Vlaams Instituut Gezond Leven
Geluksdriehoek.be	Op dit platform kunnen burgers van 16 jaar en ouder aan de slag met hun mentaal welbevinden. Het platform is opgebouwd rond verschillende thema's; er worden nog nieuwe thema's toegevoegd. Elk thema wordt uitgebreid behandeld met filmpjes en tips van gerenommeerde experts en getuigenissen van gewone Vlamingen en bv's en aangevuld met een toolbox met eenvoudige opdrachten / oefeningen gekoppeld aan het thema. Bezoekers kunnen een persoonlijk dashboard aanmaken waarop ze o.a. resultaten kunnen bijhouden voor de 'geluksmaat' (Mental Health Continuüm Short Form). Het platform wordt beheerd door het Vlaams Instituut Gezond Leven.
Noknok.be	Op dit platform kunnen jongeren tussen 12 en 16 jaar zelfstandig aan de slag met hun (positieve) geestelijke gezondheid. Ze kunnen er een vragenlijst invullen (jongerenveerkrachtschaal) om in te schatten hoe veerkrachtig ze op dit moment zijn en hun evolutie opvolgen, eenvoudige oefeningen of opdrachten doen, in hun dagboek schrijven of deelnemen aan de uitdaging van de maand. Daarnaast zijn er ook inspirerende verhalen en (wetenschappelijk onderbouwde) adviezen te lezen. Het platform wordt beheerd door het Vlaams Instituut Gezond Leven.
Geluk zit in een klein driehoekje	In de e-learning en de workshop 'Geluk zit in een klein driehoekje' van het Vlaams Instituut Gezond Leven leren deelnemers de geluksdriehoek van dichtbij kennen: van de bouwblokken van geluk tot de oranje bol die ons soms uit balans brengt. Op interactieve wijze maken de deelnemers kennis met verschillende gewoontes en oefeningen die hun geluksgevoel kunnen bevorderen.
Warme William	Warme William is een initiatief van het Fonds Gavoorgeluk en zet in op het versterken van de veerkracht en het mentaal welzijn bij kinderen en jongeren van 0 tot 24 jaar. Een Warme William is iemand die écht naar je luistert: een vriend(in), een ouder, een leerkracht,... Het is iemand die je uitnodigt om te vertellen wat er scheelt.
Lief zijn voor je lichaam en omgaan met emoties (samenvattingsfiche)	De samenvattingsfiches van het Vlaams kenniscentrum Eetexpert geven beknopt info weer om je te ondersteunen bij je mentaal welbevinden.

2.1.3 Preventieve mondzorg

Tabel 3. Toevoeging bij hoofdstuk 4.4 in het strategisch plan: Acties Preventieve Mondzorg

Actie	Toelichting bij actie
Ieders Mond Gezond (IMG)	Ieders Mond Gezond (IMG) richt zich op mensen in kansarmoede (etnisch culturele minderheden, laagopgeleiden, ...). Door gerichte individuele begeleiding worden deze mensen gesensibiliseerd voor individuele zelfzorg en in staat gesteld (empowerment) om toegang te

	<p>vinden tot de reguliere professionele preventieve en curatieve eerstelijnszorg. Concreet worden volgende opdrachten door IMG opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none">- Opleiding mondzorgcoach: deze opleiding stelt medewerkers van armoede- en welzijnsorganisaties in staat om mensen uit hun organisatie te helpen op vlak van zelfzorg en doorverwijzing naar de tandarts.- Mondscreening: IMG organiseert samen met de welzijns- en gezondheidswerkers een mondscreening voor de mensen uit hun organisatie met respect voor de vrije keuze.
Basisadviezen mondgezondheid volwassenen (evidence-based richtlijn)	<p>De basisadviezen mondgezondheid '+ 12 jaar' dragen bij tot de educatie van volwassenen op vlak van preventieve mondzorg (website, brochure). De disseminatie wordt zo goed mogelijk afgestemd met de doelgroepen.</p>

2.2 SUBDOELSTELLING ‘GEZIN BRON VAN GEZONDHEID’

Tegen 2025 beschikken ouders over laagdrempelige informatie en instrumenten om hun kinderen te laten opgroeien met een gezonde leefstijl.

Tegen 2025 voert een toenemend percentage van de voorzieningen en initiatieven in de kinderopvang van baby's en peuters en in de opvang van schoolkinderen buiten de school, een beleid dat gezonde leefstijl bij kinderen bevordert dat voldoende kwaliteitsvol is.

2.2.1 Preventieve mondzorg

Tabel 4. Toevoeging bij hoofdstuk 5.4 in het strategisch plan: Acties Preventieve Mondzorg

Actie	Toelichting bij actie
Basisadviezen mondgezondheid kinderen en jongeren/ jongvolwassenen (evidence-based richtlijn)	De basisadviezen mondgezondheid ‘- 12 jaar’ dragen bij tot de educatie van kinderen en jongeren op vlak van preventieve mondzorg (website, brochure). De disseminatie wordt zo goed mogelijk afgestemd met de doelgroepen.

2.3 SUBDOELSTELLING ‘VRIJE TIJD, GEZONDE TIJD’

Tegen 2025 voeren vrijetijdsactoren een beleid dat gezonde leefstijl bevordert.

2.3.1 Geestelijke gezondheidsbevordering

Tabel 5. Toevoeging bij hoofdstuk 6.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering

Actie	Toelichting bij actie
NokNok activiteiten voor de klas of de jeugdbeweging	Aan de hand van verschillende spelen (beschikbaar op NokNok.be – Vlaams Instituut Gezond Leven) kan het jeugdwerk het thema mentaal welbevinden op een toegankelijke manier tot bij jongeren brengen en bespreekbaar maken.

2.4 SUBDOELSTELLING ‘GEZONDHEID IN ONDERWIJS’

Tegen 2025 voert 80% van de basisscholen en 80% van de secundaire scholen een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende kwaliteitsvol is.

Tegen 2025 voert een toenemend percentage van de hogescholen en universiteiten een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende kwaliteitsvol is.

2.4.1 Geestelijke gezondheidsbevordering

Tabel 6. Toevoeging bij hoofdstuk 7.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering

Actie	Toelichting bij actie
Geluk in de klas	<p>Het online platform ‘Geluk in de klas’ maakt deel uit van de Gezonde school-website (www.gezondeschool.be) over het thema mentaal welbevinden. Op het platform vinden leerkrachten basis- en secundair onderwijs informatie en tips over hoe ze kunnen werken aan mentaal welbevinden in de klascontext. Daarnaast kunnen ze terugvallen op de materialendatabank ‘Happy Snacks’, die uitnodigt om op systematische wijze ‘mental health strategies’ te implementeren in de klas; deze worden gelinkt aan de competenties uit de geluksdriehoek. De online Happy Snacks materialendatabank kan ‘blended’ gebruikt worden met bijhorende Happy Snacks doos.</p> <p>Daarnaast is er ook het lespakket voor het basis- en secundair onderwijs die per graad 2 lesjes waarin op toegankelijke wijze de bouwblokken en / of de competenties van mentaal welbevinden (cfr. de geluksdriehoek) toegelicht worden.</p> <p>Er worden vormingen aangeboden om leerkrachten vertrouwd te maken met de materialen van Geluk in de klas (e-learning of workshop). Het platform wordt beheerd door het Vlaams Instituut Gezond Leven.</p>
Silver	Silver is een serious game en educatief pakket , van de partnerorganisatie VLESP, waarin op een speelse manier gewerkt wordt op twee belangrijke vaardigheden ter preventie van suïcide: cognitieve coping en emotieregulatie.
Take-off	Take Off is een lessenpakket over geestelijke gezondheid van te gek?! (onderdeel van vzw Psyche) Met antwoorden op vragen waar jongeren écht mee zitten. Take off helpt geestelijke gezondheid bespreekbaar maken in de klas.
Goed in je vel	Het lespakket ‘Goed in je vel’ van Eetexpert tracht jongeren te helpen bij het ontwikkelen van een positieve zelfwaardering.
Warmescholen.net	Warme Scholen vormt samen met Warme Steden en Gemeenten en Warme William onderdeel van het koepelproject Warm Vlaanderen. Met ‘Warme Scholen’ beoogt het Fonds Ga voor Geluk samen met ESF jongeren mentaal veerkrachtiger te maken door het versterken van hun relaties, leervermogen, competenties en zingeving in schoolomgevingen waar condities tot stand worden gebracht om daarop in te zetten. Concreet bestaat het project uit autonome teams van leraren die groepen van leerlingen begeleiden in warme leergemeenschappen over verschillende jaren en vakken heen, met gepersonaliseerde leertrajecten en coaching die de persoonsontwikkeling begeleidt.

Moodspace.be	MoodSpace, een initiatief van het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs, is een online platform voor studenten. Vol betrouwbare info, tips en zelfhulp om emotionele problemen het hoofd te bieden en (veer)krachtig te studeren. Met ruimte voor verhalen van studenten, peptalk en wegwijzers naar een luisterend oor. Dé check en het duwtje in de rug voor je mentale gezondheid dus.
---------------------	---

2.4.2 Preventieve mondzorg

Tabel 7. Toevoeging bij hoofdstuk 7.4 in het strategisch plan: Acties Preventieve Mondzorg

Actie	Toelichting bij actie
Gezonde Mond Koffers	De Gezonde Mond koffers zijn uitleenboxen met materiaal om kinderen uit de kleuter- en lagere school spelenderwijs te laten kennismaken met preventieve mondzorg en het tandartsbezoek. Via de materialen in de koffer kan men informatie over mond en tanden tastbaar en levendig maken. Maken deel uit van de koffer: model van een tand met gaatje, poetsmodel, reuze tandenborstel, silicone gebitsmodellen (melkgebit, wisselgebit, definitieve gebit), tandartsinstrumenten (sonde, speekselzuiger, mondspiegel, ...), tandenborstels voor verschillende leeftijden. Elk Logo heeft een koffer ter beschikking, die kan uitgeleend worden door organisaties binnen hun lokaal-regionale werkingsgebied.
Cas & Cato	Sensibilisering van kleuters aan de hand van een kindvriendelijk verhaal met vertelplaten 'Cas en Kato hebben gezonde tanden', een activiteitenmap, poetsposter, poetskalender, tandenpostkaartje en poetssticker. Op een kindvriendelijke wijze komen de volgende thema's aan bod: water is gezond, tanden poetsen en op controle gaan bij de tandarts.
Flos & Bros	Leerlingen van het lager onderwijs (of buitengewoon lager onderwijs type 1 en 8) worden gesensibiliseerd aan de hand van een uitgebreid lessenpakket met in de hoofdrol de mascottes Flos en Bros. Per graad worden andere inhoudelijke nadrukken gelegd.
Standaard mondgezondheid CLB (Richtlijn binnen CLB's)	De standaard 'mondgezondheid' is er voor zorgverleners in de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB). De richtlijn stippelt uit hoe CLB kunnen bijdragen aan het bevorderen van de mondgezondheid bij schoolgaanden.
Ben de Bever	Met het educatief pakket 'Ben de Bever' moedigt CM een goede mondhygiëne aan bij kinderen van het eerste tot en met het derde leerjaar. Het pakket bestaat uit lessuggesties en tal van opdrachten. De belevingswereld van de kinderen staat centraal, de focus ligt op ervaringsgericht onderwijs. Naast het educatief pakket ontwikkelde CM ook een Ben de Bever-lied, een leuk tandenpoetsinstructiefilmpje en de Wijsheidsstand.

2.5 SUBDOELSTELLING ‘WERKEN, OOK AAN GEZONDHEID’

Tegen 2025 voert 20% van de ondernemingen met minstens 20 werknemers een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende kwaliteitsvol is.

Tegen 2025 voert een toenemend percentage van ondernemingen met minder dan 20 werknemers een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende kwaliteitsvol is.

2.5.1 Geestelijke gezondheidsbevordering

Tabel 8. Toevoeging bij hoofdstuk 8.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering

Actie	Toelichting bij actie
De ZorgSamen	De ZorgSamen is een initiatief van Zorgnet-Icuro en is in beheer van vzw Psyche. De ZorgSamen is er voor alle helpende handen in zorg- en welzijnssector en wil hen psychische ondersteuning bieden en helpen om voldoende veerkracht te behouden.

2.6 SUBDOELSTELLING 'MEER GEZONDHEID IN DE ZORG'

Tegen 2025 voert een toenemend percentage van de zorg- en welzijnsvoorzieningen een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende kwaliteitsvol is.

Tegen 2025 past een toenemend percentage van de zorgverstrekkers en hulpverleners de beschikbare preventiemethodieken toe.

2.6.1 Val- en Fractuurpreventie bij ouderen

Tabel 9. Toevoeging bij hoofdstuk 9.4 in het strategisch plan: Acties Val- en Fractuurpreventie

Actie	Toelichting bij actie
Multidisciplinaire opleiding 'Expert Valpreventie bij ouderen'	Tijdens deze vierdaagse opleiding verbreden professionele zorgverleners hun kennis en vaardigheden rond valpreventie bij ouderen. Het multidisciplinaire, praktijkgerichte en interactieve karakter van de opleiding draagt bij tot een goede implementatie in de eigen praktijkwerking. Naast wetenschappelijke bevindingen komen casuïstiek, groepsdiscussies en praktijkvoorbeelden aan bod. Deelnemers krijgen na de opleiding de kans om toe te treden tot het Expertennetwerk Valpreventie, waar het geven van vormingen, adviesverlening en uitwisseling van ervaringen centraal staan.
Procesbegeleiding voor preventie in woonzorgcentra	De Vlaamse overheid stelt procesbegeleiders ter beschikking om woonzorgcentra (WZC) te ondersteunen bij de implementatie van valpreventie maatregelen. De procesbegeleider werkt op maat van het WZC. Met begrip voor de dagelijkse realiteit en met oog op de visie van het WZC. De procesbegeleider volgt het 'Implementatieplan Val- en fractuurpreventie in Vlaamse woonzorgcentra'. Het implementatieplan bestaat uit zeven stappen voor het implementeren van een kwaliteitsvol beleid. Procesbegeleiders krijgen eveneens de kans om toe te treden tot het Expertennetwerk Valpreventie.
Richtlijn valpreventie voor WZC	Deze door CEBAM gevalideerde richtlijn biedt een overzicht van de aanpak die, op basis van het best beschikbare wetenschappelijke bewijs en van de nodige klinische expertise van de partners van het Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen doeltreffend zijn om valincidenten bij bewoners in Vlaamse woonzorgcentra te voorkomen ² .
Richtlijn valpreventie voor de thuiszorg	Deze door CEBAM gevalideerde richtlijn biedt een overzicht van de aanpak die, op basis van het best beschikbare wetenschappelijke bewijs en van de nodige klinische expertise van de partners van het Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen doeltreffend is om valincidenten bij thuiswonende ouderen te voorkomen.

² Momenteel ondergaat de richtlijn het CEBAM goedkeuringsproces. Dit zal in de loop van 2022 gefinaliseerd worden.

2.6.2 Geestelijke gezondheidsbevordering

Tabel 10. Toevoeging bij hoofdstuk 9.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering

Actie	Toelichting bij actie
De geluksdriehoek – vorming voor professionals	Het Vlaams Instituut Gezond Leven organiseert vormingen om het conceptueel kader rond mentaal welbevinden (geluksdriehoek, geluksdriehoek.be en noknok.be) en het achterliggend theoretisch kader bekend te maken bij (toekomstige) professionals (en hun docenten).
Vorming blended werken met de tools van Gezond Leven	Blended werken met Noknok.be en Geluksdriehoek.be via een vorming - georganiseerd door het Vlaams Instituut Gezond Leven, leren professionals hoe ze een blended coachingstraject kunnen opzetten om burgers te ondersteunen, door het integreren van de inhoud van de online platformen (Noknok.be en Geluksdriehoek.be).
Praktijk adviezen zorg- en hulpverleners	VLESP heeft op de website zelfmoord1813.be tal van ondersteunende info om zelfzorg bij hulpverleners te vergroten.

2.6.3 Preventieve mondzorg

Tabel 11. Toevoeging bij hoofdstuk 9.4. in het strategisch plan: Acties Preventieve Mondzorg

Actie	Toelichting bij actie
Mondzorglijn (MZL)	<ul style="list-style-type: none"> • De Mondzorglijn biedt een kader bij het opstellen, implementeren en verankeren van een structureel mondzorgbeleid binnen woonzorgcentra. • De Mondzorglijn brengt zorgverleners in woonzorgcentra (WZC) kennis en vaardigheden bij om op een kwalitatieve manier mondzorg te bieden aan kwetsbare ouderen. Tevens wordt gefocust op de bewoner en diens omgeving. Er wordt aandacht besteed aan zowel educatie, omgevingsinterventies, afspraken en regels en zorg- en begeleiding. • Woonzorgcentra kunnen beroep doen op een procesbegeleider (tandarts, mondhygiënist) opgeleid door Gezonde Mond of zelfstandig aan de slag gaan met deze methodiek.

2.7 SUBDOELSTELLING ‘GEZONDE BUURTEN’

Tegen 2025 voert een toenemend aantal lokale besturen een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende kwaliteitsvol is.

2.7.1 Val- en Fractuurpreventie bij ouderen

Tabel 12. Toevoeging bij hoofdstuk 10.4 in het strategisch plan: Acties Val- en Fractuurpreventie

Actie	Toelichting bij actie
Succes- en knelpuntenwandeling	Door middel van een wandeling beoogt het Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen ouderen te engageren om fysiek actief te zijn en gelijkerwijs de (val-)veiligheid en wandelbaarheid van de omgeving in kaart te brengen. Het doel is hierbij een terugkoppeling te realiseren naar het lokale bestuur i.f.v. het verbeteren van knelpunten in de omgeving opdat het risico op vallen verlaagt en bijgevolg meer actief gedrag in de openbare ruimte wordt gestimuleerd.

2.7.2 Geestelijke gezondheidsbevordering

Tabel 13. Toevoeging hoofdstuk 10.4 in het strategisch plan: Acties Geestelijke Gezondheidsbevordering

Actie	Toelichting bij actie
10-daagse van de Geestelijke Gezondheid	Jaarlijks (1-10 oktober) wordt met verschillende partners de 10-daagse van de geestelijke gezondheid georganiseerd onder de vlag ‘Samen Veerkrachtig’. Het belang van een goede geestelijke gezondheid wordt in de kijker gezet en we willen zo mentaal welbevinden en psychische kwetsbaarheid bespreekbaar maken. Organisaties (in bijzonder ook steden en gemeenten) worden aangemoedigd om acties gericht op het brede publiek op poten te zetten.
Warme Steden en Gemeenten	Warme Scholen vormt samen met Warme Steden en Gemeenten en Warme William onderdeel van het koepelproject Warm Vlaanderen (opgezet door het Fonds Ga voor Geluk). Het project wil inzetten op een breed beleidskader voor geestelijke gezondheidsbevordering als conditie om kinderen en jongeren optimaal te begeleiden in hun persoonsontwikkeling tot veerkrachtige jongeren. Als Warme stad/gemeente ontwikkel je een beleid rond mentaal welbevinden voor kinderen en jongeren en veranker je deze in het gemeentebeleid. Een inspiratiebox helpt en inspireert je om die pijlers in te vullen met concrete acties.

3 Gezondheids- en procesindicatoren

3.1 GEZONDHEIDSINDICATOREN

3.1.1 Val- en fractuurpreventie

Tabel 14. Gezondheidsindicatoren Val- en Fractuurpreventie bij ouderen

Naam gezondheidsindicator	Definitie / berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt	Internat. rapportage
% ouderen met valincidenten	Percentage van de bevolking van 65 jaar en ouder dat gevallen is in de afgelopen 12 maanden	Zorg en Wezijn	Valpreventie	Gezondheids-enquête België	Sciensano	Senioren	65+	5-jaarlijks	2018	Nee
Gemiddelde frequentie van vallen bij ouderen	Gemiddelde frequentie van vallen bij de bevolking van 65 jaar en ouder dat gevallen is in de afgelopen 12 maanden	Zorg en Wezijn	Valpreventie	Gezondheids-enquête België	Sciensano	Senioren	65+	5-jaarlijks	2018	Nee
Verdeling ouderen met valincidenten	Verdeling van de bevolking van 65 jaar en ouder volgens het aantal vallen in de afgelopen 12 maanden	Zorg en Wezijn	Valpreventie	Gezondheids-enquête België	Sciensano	Senioren	65+	5-jaarlijks	2018	Nee

Naam gezondheidsindicator	Definitie / berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt	Internat. rapportage
Maatregelen na valincident	Percentage van de bevolking van 65 jaar en ouder dat gevallen is in de afgelopen 12 maanden en dat onlangs maatregelen heeft genomen om valpartijen in de toekomst te voorkomen	Zorg en Welzijn	Valpreventie	Gezondheids-enquête België	Sciensano	Senioren	65+	5-jaarlijks	2018	Nee
Advies na valincident	Percentage van de bevolking van 65 jaar en ouder dat gevallen is in de afgelopen 12 maanden en dat advies kreeg omtrent het vermijden van valpartijen van de volgende persoon	Zorg en Welzijn	Valpreventie	Gezondheids-enquête België	Sciensano	Senioren	65+	5-jaarlijks	2018	Nee
Valincidenten (C1) in WZC in de maand maart en september	C1= Aantal bewoners met één of meer valincident(en) in de maand maart of september/ Totaal aantal bewoners met minstens één ligdag aanwezigheid in het WZC in de maand september * 100	Zorg en Welzijn	Valpreventie	VIKZ	VIKZ	Senioren	65+	Jaarlijks twee registratieperiodes	2022	Nee

Naam gezondheidsindicator	Definitie / berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt	Internat. rapportage
Valincidenten (C2) in WZC in de maand maart en september	C2 = Aantal bewoners met twee of meer valincidenten in de maand maart of september / Totaal aantal bewoners met minstens één ligdag aanwezigheid in het WZC in de maand maart of september * 100	Zorg en Wezijn	Valpreventie	VIKZ	VIKZ	Senioren	65+	Jaarlijks twee registratieperiodes	2022	Nee

3.1.1.2 Preventieve mondzorg

Tabel 15. Gezondheidsindicatoren Preventieve Mondzorg

Naam gezondheidsindicator	Definitie / Berekeningswijze	Setting	Thema	Bron / studie	Eigenaar gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt	Internat. rapportage
Geen tandartsbezoek laatste 3 jaar	Aandeel rechthebbenden met geen enkel contact bij de tandarts binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2)		Mondzorg	IMA	IMA	Vlaamse bevolking	Alle leeftijden	Jaarlijks	2018	Nee
Tandartsbezoek in de laatste 12 maanden	Aandeel 3-15 jarigen met een tandartsbezoek in de laatste 12 maanden		Mondzorg	NOM-fiche	CLB	Vlaamse bevolking	3-15 jaar	Jaarlijks	gegevens nog niet beschikbaar	Nee
Tandartsbezoek laatste 3 jaar	Aandeel rechthebbenden die minstens 2 contacten met de tandarts hebben in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2)		Mondzorg	IMA	IMA	Vlaamse bevolking	Alle leeftijden	Jaarlijks	2018	Nee
Tweejaarlijks tandartsbezoek	Aandeel rechthebbenden met minstens 1 contact (geen spoed of orthodontische behandeling) met de tandarts gedurende een periode van 2 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1)		Mondzorg	IMA	IMA	Vlaamse bevolking	Alle leeftijden	Jaarlijks	2018	Nee
Preventieve mondzorg laatste 3 jaar	Aandeel rechthebbenden met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2)		Mondzorg	IMA	IMA	Vlaamse bevolking	Alle leeftijden	Jaarlijks	2018	Nee

3.1.3 Geestelijke gezondheidsbevordering

Tabel 16. Gezondheidsindicatoren Geestelijke Gezondheidsbevordering (GGB)

Naam gezondheidsindicator	Definitie / berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar Gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt	Internat. rapportage
Psychisch (on)welbevinden bij de algemene bevolking van 15 jaar of ouder (gebaseerd op de GHQ-12)	Op basis van de «General Health Questionnaire» (GHQ-12): <ul style="list-style-type: none"> - Gemiddelde score voor psychisch (on)welbevinden bij de bevolking van 15 jaar en ouder - Percentage van de bevolking van 15 jaar en ouder met psychische problemen (minstens twee symptomen van psychisch onwelbevinden) - Percentage van de bevolking van 15 jaar en ouder met een mogelijke psychische aandoening 	Setting-over-schrijdend	GGB	Gezondheids-enquête	Sciensano	Algemene populatie	≥ 15 jaar	Vierjaarlijks	2018	Ja
Vitaliteit bij de algemene bevolking van 15 jaar of ouder	<ul style="list-style-type: none"> - Gemiddelde vitaliteitscore bij de bevolking van 15 jaar en ouder - Percentage van de bevolking van 15 jaar en ouder met een optimale vitaliteitscore 	Setting-over-schrijdend	GGB	Gezondheids-enquête	Sciensano	Algemene populatie	≥ 15 jaar	Vierjaarlijks	2018	Ja
Levenstevredenheid	Gemiddelde score van levenstevredenheid bij de bevolking van 15 jaar en ouder	Setting-over-schrijdend	GGB	Gezondheids-enquête	Sciensano	Algemene populatie	≥ 15 jaar	Vierjaarlijks	2018	Ja
	Verdeling (%) van de bevolking van 15 jaar en ouder volgens het niveau van levenstevredenheid	Setting-over-schrijdend	GGB	Gezondheids-enquête	Sciensano	Algemene populatie	≥ 15 jaar	Vierjaarlijks	2018	Ja

Naam gezondheidsindicator	Definitie / berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar Gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt	Internat. rapportage
In de voorbije 12 maanden geprobeerd om de mentale gezondheid te versterken	Percentage van de bevolking van 18 jaar en ouder dat de voorbije 12 maanden geprobeerd heeft om zijn mentale gezondheid te versterken	Burger	GGB, preventie	Preventie-barometer	Sciensano	Algemene populatie	Vanaf 18 jaar	Vijfjaarlijks	2022	Publiceren in wetenschappelijke papers
Intentie om in de volgende 12 maanden de mentale gezondheid te versterken	Percentage van de bevolking van 18 jaar en ouder dat de intentie heeft om in de volgende 12 maanden zijn mentale gezondheid te versterken	Burger	GGB, preventie	Preventie-barometer	Sciensano	Algemene populatie	Vanaf 18 jaar	Vijfjaarlijks	2022	Publiceren in wetenschappelijke papers
Zelfeffectiviteit om de mentale gezondheid te versterken	Verdeling (%) van personen van 18 jaar en ouder met de intentie om in de volgende 12 maanden hun mentale gezondheid te versterken volgens zelfeffectiviteit	Burger	GGB, preventie	Preventie-barometer	Sciensano	Algemene populatie	Vanaf 18 jaar	Vijfjaarlijks	2022	Publiceren in wetenschappelijke papers
Psychische gezondheid volgens Mental Health Inventory 5 (MHI-5)	Gemiddelde score op psychische gezondheid bij de bevolking van 18 jaar en ouder.	Burger	GGB, preventie	Preventie-barometer	Sciensano	Algemene populatie	Vanaf 18 jaar	Vijfjaarlijks	2022	Publiceren in wetenschappelijke papers
Levenstevredenheid jongeren	De verdeling (%) van jongeren (11-18 jaar) die een hoge levenstevredenheid rapporteren (score ≥ 6) t.o.v. jongeren die een lage levenstevredenheid rapporteren (score ≤ 6)	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13, 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja

Naam gezondheidsindicator	Definitie / berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar Gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt	Internat. rapportage
Huidig mentaal welzijn (emotioneel welzijn) jongeren	De verdeling (%) van jongeren (11-18 jaar) die een hoge mate van emotioneel welzijn rapporteren (score > 50) t.o.v. jongeren die een lage mate van emotioneel welzijn rapporteren (score ≤ 50).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13, 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja
Algemene eigen-effectiviteit jongeren	De verdeling van jongeren (11-18 jaar) met een hoge mate van algemene eigen-effectiviteit (antwoord: meestal en altijd) t.o.v. jongeren met een lage mate van algemene eigen-effectiviteit (antwoord: nooit, zelden en soms).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13 en 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja
Stress jongeren	De verdelingen van jongeren die in hoge mate rapporteren stress te ervaren (score ≥ 12) t.o.v. jongeren die in lage mate rapporteren stress te ervaren (score <12).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13 en 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja
Algemene eenzaamheid jongeren	De verdeling van jongeren (11-18 jaar) die een hoge mate van eenzaamheidsgevoel rapporteren (antwoord: meestal en altijd) t.o.v. jongeren die een lage mate van eenzaamheidsgevoel rapporteren (antwoord: nooit, zelden en soms).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13 en 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja

Naam gezondheidsindicator	Definitie / berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar Gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt	Internat. rapportage
Emotionele en sociale eenzaamheid jongeren	De verdeling van jongeren (11-18 jaar) die een hoge mate van emotioneel eenzaamheidsgevoel rapporteren (antwoord: meestal en altijd) t.o.v. jongeren die een lage mate van emotioneel eenzaamheidsgevoel rapporteren (antwoord: nooit, zelden en soms).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13 en 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja
Toekomstperspectief jongeren	De verdeling van jongeren (11-18 jaar) die een hoge mate van sociaal eenzaamheidsgevoel rapporteren (antwoord: meestal en altijd) t.o.v. jongeren die een lage mate van sociaal eenzaamheidsgevoel rapporteren (antwoord: nooit, zelden en soms).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13, 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2018	Ja
	De verdeling van jongeren (11-18 jaar) die hoopvolle toekomstverwachtingen rapporteren (score ≥ 12) t.o.v. jongeren die minder hoopvolle toekomstverwachtingen rapporteren (score < 12).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13 en 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja

Naam gezondheidsindicator	Definitie / berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar Gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt	Internat. rapportage
Geluk jongeren	De verdeling van jongeren (11-18 jaar) die een hoge mate van geluk rapporteren (antwoord: gelukkig en heel gelukkig) t.o.v. jongeren die een lage mate van geluk rapporteren (antwoord: niet gelukkig/niet ongelukkig, ongelukkig en heel ongelukkig).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13, 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja
Positieve geestelijke gezondheid jongeren	De verdeling van jongeren (11-18 jaar) die een hoge mate van positieve geestelijke gezondheid rapporteren (score ≥ 42) t.o.v. jongeren die een lage mate van positieve geestelijke gezondheid rapporteren (score < 42).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13 en 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja
Subjectieve gezondheid: psychologische en somatische klachten jongeren	De verdeling van jongeren (11-18 jaar) die een hoge mate van psychologische klachten rapporteren (score ≥ 12) t.o.v. jongeren die een lage mate van psychologische klachten rapporteren (score < 12).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd van 11, 13 en 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja
Subjectieve gezondheid: psychologische en somatische klachten jongeren	De verdeling van jongeren (11-18 jaar) die een hoge mate van somatische klachten rapporteren (score ≥ 12) t.o.v. jongeren die een lage mate van somatische klachten rapporteren (score < 12).	Setting onderwijs	GGB, preventie	HBSC studie	Jongeren en gezondheid UGent	Jongeren	Met leeftijd 11, 13, 15 jaar	Om de vier jaar	2017-2020	Ja

3.2 PROCESINDICATOREN

3.2.1 Val – en fractuurpreventie bij ouderen

Tabel 17. Procesindicatoren Val- en Fractuurpreventie bij ouderen

Naam procesindicator	Definitie / berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar gegevens	Doelgroep	Frequentie	Laatste meetpunt
Website valpreventie.be	Maandelijks aantal bezoekers website www.valpreventie.be	Zorg en welzijn / Rechtstreeks naar de burger	Valpreventie	Jaarrapport EVV	EVV/ Google	Algemene populatie	Jaarlijks	2021
Procesbegeleiding	Aantal opgestarte woonzorgcentra per provincie in kader van het project procesbegeleiding	Zorg en welzijn	Valpreventie	Jaarrapport EVV	EVV	Zorgverleners in WZC	Jaarlijks	2021
	Aantal woonzorgcentra per provincie dat hun project procesbegeleiding volledig heeft afgerond	Zorg en welzijn	Valpreventie	Jaarrapport EVV	EVV	Zorgverleners in WZC	Jaarlijks	2021
Expertennetwerk Valpreventie	Aantal beschikbare experts in het Expertennetwerk Valpreventie per provincie	Zorg en welzijn	Valpreventie	Jaarrapport EVV	EVV	Zorgverleners	Jaarlijks	2021
Week van de Valpreventie	Aantal deelnemende organisaties in de week van valpreventie	Zorg en welzijn	Valpreventie	Jaarrapport EVV	EVV	Algemene populatie	Jaarlijks	2021
Opleiding Valpreventie	Aantal opgeleide experts in multidisciplinaire opleiding Valpreventie bij ouderen	Zorg en welzijn	Valpreventie	Jaarrapport EVV	EVV	Zorgverleners	Jaarlijks	2020
Vlaamse Otago instructeurs	Aantal opgeleide Vlaamse Otago instructeurs per provincie	Zorg en Welzijn	Valpreventie	Jaarrapport EVV	EVV	Zorgverleners en senioren	Jaarlijks	Geen data

3.2.2 Preventieve mondzorg

Tabel 18. Procesindicatoren Preventieve Mondzorg

Naam procesindicator	Definitie/ Berekeningswijze	Setting	Thema	Bron/ studie	Eigenaar gegevens	Doelgroep	Frequentie	Laatste meetpunt
Ieders Mond Gezond	Aantal opgeleide mondzorgcoaches per provincie	Gezondheid in eigen handen	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	Mondzorg-coaches	Jaarlijks	2021
	Aantal opgeleide mondzorgcoaches per ELZ	Gezondheid in eigen handen	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	Mondzorg-coaches	Jaarlijks	2021
	Aantal actieve mondzorgcoaches per provincie	Gezondheid in eigen handen	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	Mondzorg-coaches	Jaarlijks	2021
	Aantal actieve mondzorgcoaches per ELZ	Gezondheid in eigen handen	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	Mondzorg-coaches	Jaarlijks	2021
	Aantal personen per provincie die binnen het project 'Ieders Mond Gezond' een screening door mondhygiënist/tandarts ontvingen	Gezondheid in eigen handen	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	Personen in kansarmoede	Jaarlijks	2021
	Aantal doorverwezen personen naar de reguliere professionele mondzorg (tandarts, mondhygiënist) per provincie	Gezondheid in eigen handen	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	Personen in kansarmoede	Jaarlijks	2021
Gezonde Mond koffer	Aantal personen per provincie dat effectief via de mondzorgcoach bij de tandarts/mondhygiënist gaat	Gezondheid in eigen handen	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	Personen in kansarmoede	Jaarlijks	2021
	Aantal keer dat de Gezonde Mond koffer ontleend werd per provincie	Gezondheid in onderwijs	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	Kinderen en jongeren / algemene populatie	Jaarlijks	2021

Naam procesindicator	Definitie/ Berekeningswijze	Setting	Thema	Bron/ studie	Eigenaar gegevens	Doelgroep	Frequentie	Laatste meetpunt
Procesbegeleiding	Aantal opgestarte woonzorgcentra per provincie in kader van het project procesbegeleiding voor de toepassing van de methodiek de Mondzorglijn	Meer gezondheid in de zorg	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	WZC	Jaarlijks	2021
	Aantal woonzorgcentra per provincie dat hun project procesbegeleiding volledig heeft afgerond voor de toepassing van de methodiek de Mondzorglijn	Meer gezondheid in de zorg	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	WZC	Jaarlijks	2021
Opgeleide zorgverleners	Aantal zorgverleners door Gezonde Mond opgeleid los van deelname aan het project procesbegeleiding voor de toepassing van de methodiek de Mondzorglijn	Meer gezondheid in de zorg	Mondgezondheid	Jaarrapport Gezonde Mond	Gezonde Mond	Zorgverleners in WZC	Jaarlijks	2021

3.2.3 Geestelijke gezondheidsbevordering

Tabel 19. Procesindicatoren Geestelijke Gezondheidsbevordering (GGB)

Naam procesindicator	Definitie / Berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt
Geluksdriehoek	Bezoekers Geluksdriehoek.be: Maandelijks aantal unieke bezoekers website www.geluksdriehoek.be	Rechtstreeks naar de burger	GGB	Jaarverslag CGGB	CGGB/ Google	Algemene populatie	≥ 16 jaar	Jaarlijks	
	Bekendheid Geluksdriehoek.be: De bekendheid van de website www.geluksdriehoek.be	Rechtstreeks naar de burger	GGB	preventiebarometer	Sciensano	Algemene populatie	Vanaf 18 jaar	Vijfjaarlijks	2022
	Vorming Geluksdriehoek professionals: aantal professionals die deelnemen aan vorming	Rechtstreeks naar de burger	GGB	Jaarverslag CGGB	CGGB	Professionals	Algemene bevolking	Jaarlijks	
Bezoekers Nokok.be	Maandelijks aantal unieke bezoekers website www.noknok.be	Rechtstreeks naar de burger	GGB	Jaarverslag CGGB	CGGB/ Google	Algemene populatie	jongeren tussen 12 en 16 jaar	Jaarlijks	
'Geluk zit in een klein driehoekje'	Aantal deelnemers aan de workshop en e-learning 'Geluk zit in een klein driehoekje'	Rechtstreeks naar de burger	GGB	Jaarverslag CGGB	CGGB/ Google	Algemene populatie	≥ 16 jaar	Jaarlijks	
Noknok activiteiten voor de klas of jeugdbeweging	Aantal unieke bezoekers pagina NokNok (https://www.noknok.be/jeugd/bewegingen)	Vrije tijd	GGB	Jaarverslag CGGB	CGGB	Jeugdwerkers, leiders jeugdbewegingen leerkrachten	Jongeren tussen 12 en 16 jaar	Jaarlijks	
Website 'Geluk in de klas'	Maandelijks aantal bezoekers website www.gelukindeklas.be ; Aantal downloads lespakket ter weergave van aantal leerkrachten die hiermee werken; Aantal deelnemers aan de vorming Geluk in de klas	Onderwijs	GGB	Jaarverslag CGGB	CGGB	Leerkrachten lager en secundair onderwijs	6-18 jaar	Jaarlijks	2021

Naam procesindicator	Definitie / Berekeningswijze	Setting	Thema's	Bron / studie	Eigenaar gegevens	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Frequentie	Laatste meetpunt
Blended werken	Aantal deelnemers vorming blended werken met de tools van Gezond Leven	Zorg	GGB	Jaarverslag CGGB	CGGB	Professionals zorg en welzijn	/	Jaarlijks	
10-daagse Geestelijke Gezondheid	Aantal acties: - Geregistreerd op de website www.samenveerkrachtig.be - Bekend bij de Vlaamse Logo's	Buurt	GGB	Jaarverslag CGGB	CGGB	Lokale besturen, organisaties, bedrijven, scholen	Algemene bevolking	Jaarlijks	

4 Informatiesessie voor het werkveld

4.1 DOELSTELLING INFOSESSIE

Voor de organisaties in het werkveld die actief zijn binnen deze thema's werd een digitale infosessie georganiseerd op vrijdag 22 april 2022. De infosessie werd begeleid en gefaciliteerd door Möbius. De doelstelling van de infosessie was het informeren van het werkveld over het verloop van het participatief herzieningstraject door het toelichten van de toegevoegde methodieken en indicatoren per thema. Voor elk thema werd achteraf tijd voorzien om verklarende vragen te stellen.

4.2 VERLOOP INFOSESSIE

4.2.1 *Verloop van de infosessie*

Tijdens de informatiesessie werden volgende agendapunten besproken:

1) Context en traject

Möbius startte de infosessie met een toelichting van de doelstelling, agenda en aanpak voor de infosessie.

Het agentschap gaf een toelichting over de opbouw van het strategisch plan 'De Vlaming leeft gezonder in 2025' bestaande uit de overkoepelende gezondheidsdoelstelling met 8 settinggerichte subdoelstellingen, bijhorende preventiestrategieën, acties en indicatoren. In het strategisch plan werd van bij de opmaak voorzien dat een verbreding naar andere thema's mogelijk is. Daarbij werd verduidelijkt hoe de toevoeging van de thema's val- en fractuurpreventie bij ouderen, preventieve mondzorg en geestelijke gezondheidsbevordering kaderen in de herziening van deze gezondheidsdoelstelling. Het strategisch plan werd hierbij niet gewijzigd.

In samenwerking met de partnerorganisaties voor de 3 thema's werden gevalideerde methodieken en indicatoren per thema geïdentificeerd.

2) Toevoeging methodieken en indicatoren

De partnerorganisaties Expertisecentrum val- en fractuurpreventie Vlaanderen, Gezonde Mond en het Consortium Geestelijke Gezondheidsbevordering gaven per thema een toelichting over hun voorstel tot toe te voegen methodieken en indicatoren.

3) Vragensessies per thema

De aanwezige organisaties konden hierna aansluiten voor de individuele vragensessies per thema waar verklarende vragen werden gesteld en ruimte was voor discussie en het delen van ideeën.

4.2.2 *'Lessons learned' uit de vragensessies*

Overkoepelend over de thema's heen werd de behoefte aan **indicatoren op het niveau van de eerstelijnszone** benoemd. Zo kunnen actieplannen op dit niveau worden opgevolgd en kan meer

ingezet worden op preventie. De partnerorganisaties hebben hierbij nood aan een brede set van indicatoren, terwijl het werkveld een meer specifieke informatiebehoefte heeft om in gesprek te gaan met de lokale partners. Ook het belang voor onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring tussen partnerorganisaties werd benoemd. Het traject PO OSW komt hieraan tegemoet, en werd tijdens de infosessie dan ook nogmaals toegelicht.

Voor **Val- en fractuurpreventie bij ouderen** (EVV) werd de specifieke nood aan indicatoren voor de eerstelijnszone diepgaander besproken, o.a. vanuit het B-empowered programma en behoefte om meer inzicht te hebben in de aard van de opnames op spoedeisende hulp in kader van een valincident.

Tijdens de vragensessie van **Preventieve mondzorg** (Gezonde Mond) benoemden de aanwezige organisaties de wens om meer samen te werken en ervaring uit te wisselen over de aanpak van de specifieke projecten en doelgroepen (vb. binnen het project Ieders Mond Gezond). Tevens is er consensus dat te weinig kwetsbare groepen een geconventioneerde tandarts of mondhygiënist vinden binnen een redelijke termijn, waardoor ze onvoldoende preventief kunnen worden opgevolgd. Hierop moet verder worden ingezet.

Bij thema **Geestelijke Gezondheidsbevordering** kwam als eerste naar voor dat er behoefte is aan databanken met effectiviteitsindicatie voor alle preventiemethodieken. Bevindingen en best practices rond preventiemethodieken worden reeds gecapteerd binnen de werking van PO OSW. Ten tweede benoemde de aanwezige organisaties de behoefte aan bijkomende indicatoren op methodiekniveau, en dat men groeiende aandacht en belang vaststelt voor mentaal welbevinden bij jongeren. Daarnaast werd ook gevraagd naar de link met het derde Vlaams Actieplan Suïcidepreventie (VAS III). Geestelijke gezondheidsbevordering richt zich op mentale veerkracht en positieve geestelijke gezondheid, dus zonder de link te leggen met een specifiek risico of probleem. Waarbij suïcidepreventie wel gericht is op een specifiek risico of probleem. Geestelijke gezondheidsbevordering bij de volledige (Vlaamse) populatie draagt uiteraard bij aan suïcidepreventie en blijft daarom vermeld als een belangrijk onderdeel van VAS III. Er wordt in kader van VAS III gericht ingezet op het versterken van specifieke factoren die beschermend kunnen werken voor suïcidaliteit, waaronder een goede veerkracht en copingvaardigheden.